

MAKALE

KÜRESEL BÖLÜŞÜM KAVGASI DERİNLEŞİYOR

Araştırmacı-yazar Bekir Ağırdır, haftalık yayımlanan Gazete Oksijen'deki "Küresel Bölüşüm Kavgası Derinleşiyor" başlıklı son yazısında, küresel güç dengelerindeki değişimleri ve bunların etkilerini analiz ediyor. Küresel bölüşüm mücadelesinin siyasi, ekonomik ve kültürel alanlarda yoğunlaştığına dikkat çeken Ağırdır, ABD'nin küresel üstünlüğünün devam ettiğini, Rusya ve İran'ın askeri güçlerinin sanıldığı kadar etkili olmadığını, Avrupa Birliği'nin ise küresel güç mücadelesinde geri planda ve

kendi içinde ekonomik zorluklarla karşı karşıya kaldığını belirtiyor. Teknolojik üstünlükte, özellikle yapay zekâ alanında, ABD ve Çin'in ön plana çıktığını, Orta Doğu'da yaşanan çatışmalar ve İslamofobinin küresel gerilimleri artırdığına vurgu yapan araştırmacı-yazar, yaşanan tüm bu gelişmelerin gelecekte nasıl şekilleneceğinin belirsiz olduğunun ve dünya düzeninin hızla değiştiğinin altını çiziyor.

GAZETE OKSİJEN

SİYASET

İSRAİL'İN LÜBNAN SALDIRISI TÜRKİYE'Yİ NASIL ETKİLER?

Ortadoğu Araştırmalar Merkezi (ORSAM) Levant Çalışmaları Koordinatörü Oytun Orhan, İsrail'le mücadele bağlamında Türkiye bugün farklı davranırsa da temelde Hizbullah'ın İran'ın vekil gücü olduğuna işaret ederek "İran ile bölgesel rekabette Hizbullah'ın zayıflaması Türkiye açısından önemli. Türkiye bölgede başka bir gücün baskın gelmesini istemeyecektir" diyor. Dışişleri Bakanlığı İsrail'in kara saldırısını "hukuksuz bir işgal girişimi" olarak niteler-

ken bakanlığın internet sitesinden paylaşılan yazılı açıklamada, "Bu tehlikeli işgal girişimi sonucunda yeni bir göç dalgasının ortaya çıkması ve tüm dünyada aşırıların zemin kazanması kuvvetle muhtemeldir" ifadesi yer aldı.

DW

MODERN DÜNYA, YENİ BİR DEMOKRASİ ARAYIŞI İÇERİSİNDE

New Scientist dergisi bu hafta alışılmışın dışında bir kapak konusuyla çıktı: “Yeni bir demokrasi inşa etmek” başlıklı kapak konusunda, görüşlerine başvurulmuş bilim insanları, demokrasinin gereğince işlemediğini ve mevcut sistemlerin oligarşiye yaklaştığını vurguluyor. Antik Yunan’daki Atina halkı ortak sorunlarına en iyi çözümleri bulmak adına kolektif bilgiyi kucaklayan yeni ve radikal bir hükümet sistemi tasarlayarak MÖ 500 yılında demok-

rasi kavramını dünya toplumunun hayatına armağan etmişti. Massachusetts Teknoloji Enstitüsü’nden (MIT) Mark Klein ve Rabat’taki VI. Muhammed Politeknik Üniversitesi’nden Lex Paulson gibi akademisyenler, modern dünyaya uygun şekilde yeniden ölçeklendirilmiş bir Atina modeline dönüşü savunuyor. Bu model, Atina’daki kura (lotokrasi) sistemiyle rastgele seçilmiş karar alıcılar, yapay zekâ destekli kolektif akıl ve daha güçlü yurttaşlık eğitimi gibi unsurlara dayanıyor.

GAZETE OKSİJEN

AVUSTURYA’DA SEÇİMLERİ AŞIRI SAĞCI ÖZGÜRLÜK PARTİSİ KAZANDI

Avusturya’daki genel seçimlerden aşırı sağcı Özgürlük Partisi (FPÖ) birinci çıktı. Böylece İslam ve Avrupa Birliği karşıtı görüşleriyle bilinen parti, ilk kez genel seçimlerde ülkenin en büyük siyasi gücü haline geldi. FPÖ’nün seçim kampanyalarının odak noktalarından biri, iltica politikaları olmuştur. Hükümetin iltica politikalarını sert bir şekilde eleştiren FPÖ, “Avusturya’yı bir “kale” haline getirmek, ilticayı kat’i bir şekilde durdurmak ve siyasal İslam’ı yasaklamak gibi vaatlerle dikkat çekti.

DW

ABD SEÇİMLERİNDE YARIŞ KIZIŞIYOR!

ABD, 5 Kasım’da yapılacak başkanlık seçimlerine hazırlanıyor. 2020 seçimlerinin rövanşı olarak tasvir edilen seçim, Başkan Joe Biden’ın yarıştan çekilmesi ve Başkan Yardımcısı Kamala Harris’in adaylığını desteklemesiyle boyut değiştirdi. ABD ilk kadın başkanını mı seçecek, yoksa ikinci bir Donald Trump iktidarına yeşil ışık mı yakacak?

BBC

CUMHURİYETÇİLER, SENATO YARIŞLARINDA ÖNDE!

New York Times ve Siena College'ın son anketi, Cumhuriyetçilerin Montana, Teksas ve Florida'daki önemli Senato yarışlarında önde olduğunu gösteriyor. Özellikle Montana Senatörü Jon Tester, Cumhuriyetçi rakibi Tim Sheehy'nin gerisinde kalmış durumda. Tester, zayıf bir durumda olmasına rağmen; ılımlı ve bağımsız seçmenleri kazanmayı hedefliyor. Anket, Sheehy'nin Tester'a %52'ye %44 oranında önde olduğunu ortaya koyuyor. Cumhuriyetçiler,

Demokratların 51 sandalyeli Senato çoğunluğuna sahip olduğu bu ortamda, özellikle Batı Virjiniya'dan bağımsız Senatör Joe Manchin III'ün emekliliği sonrası bir sandalye kazanmayı hedefliyor. Demokratlar, 2024'teki oy kayıplarını telafi etmek için Cumhuriyetçilerin elindeki koltukları ele geçirme şansı bulmakta zorlanıyor. Teksas'ta ise Cumhuriyetçi Senatör Ted Cruz, Demokrat rakibi Colin Allred'e karşı %48'e %44 önde görünüyor. Bu durum, Demokratların Senato'daki kontrolünü kaybetme riskini artırıyor. En az yedi Demokrat senatörün rekabet halinde olduğu bu sonbaharda başkanlık için yarışta önemli bir mücadele bekleniyor.

NY TIMES

İRAN KRİZİ, TRUMP'IN NÜKLEER ANLAŞMADAN ÇEKİLMESİ ÜZERİNE YENİ TARTIŞMALAR BAŞLATIYOR

Trump'ın İran nükleer anlaşmasından çekilmesi, İran'ın nükleer programını hızlandırdığı yönündeki eleştirilerle yeniden gündeme geldi. İsrail Savunma Bakanı Yoav Gallant, İran'ın füze saldırılarına yanıt olarak Washington'daki ziyaretini erteledi. Biden, İsrail'in İran nükleer tesislerine saldırısını desteklemeyeceklerini ve yanıtın orantılı olması gerektiğini vurguladı. ABD Savunma Bakanı Lloyd J. Aus-

tin, Gallant'a, İsrail'in misilleme adımlarından kaçınması gerektiğini iletti. Aynı zamanda, Pentagon, İsrail'in operasyonları hakkında kendilerine zamanında bilgilendirme yapılmamasından şikâyetçi.

NY TIMES

MOZAMBİK'TE, MEMNUNİYETSİZ GENÇLERE RAĞMEN İKTİDAR PARTİSİNİN SEÇİMLERİ KAZANMASI MUHTEMEL GÖRÜNÜYOR

Mozambik'te yapılacak başkanlık seçimleri öncesi adaylardan Venâncio Mondlane, genç seçmenleri heyecandırmakla birlikte; Frelimo partisinin adayı Daniel Chapo'nun yarışı kazanması da muhtemel görünüyor. Mozambikliler, iktidardaki Frelimo partisinin rahatlıkla kazanmasının beklendiği seçimler için Çarşamba günü sandık başına gidiyor. Ancak dışarıdan çıkan bir aday olan

Venancio Mondlane, ortalama yaşın sadece 17 olduğu ülkede, başkanlık yarışını altüst etmiş ve genç seçmenleri kazanmış durumda. Frelimo Partisi ise 1975'te Portekiz sömürge yönetiminin sona ermesinden bu yana ülkeyi yönetiyor. Partinin bu seçimlerdeki adayı, Daniel Chapo.

THE GUARDIAN

İSRAİL CUMHURBAŞKANI HERZOG'DAN ERDOĞAN'A: 'TÜRKİYE'YE KARŞI BİR PLANIMIZ YOK'

İsrail Cumhurbaşkanı Isaac Herzog, Erdoğan'ın 'İsrail sinsi bir planı uygulamaya soktu' açıklamasına yanıt verdi. Herzog, ülkesinin Türkiye'ye yönelik 'herhangi bir planı' olmadığını söyledi. Kudüs'teki 'Büyük Amerikan Yahudi Örgütleri Başkanları Toplantısı'nda konuşan Herzog, "Açıkça belirtmek istiyorum ki, İsrail'in hiçbir zaman Türkiye'ye karşı herhangi bir planı olmamıştır" dedi. İsrail

Cumhurbaşkanı, "Türk halkına büyük saygı duyuyoruz ve onlar da İsrail halkına büyük saygı duyuyorlar. Halklar arasında uzun süreli ilişkilerimiz var ve bu dostluğa ve birlikte yaşamaya karşı olan tüm seslere rağmen halklar galip gelecektir" açıklamasında bulundu.

EURONEWS

ABD SİYASETİNDE İSRAİL LOBİSİ TARTIŞMALARI GÜNDEMDE

İsrail Cumhurbaşkanı Isaac Herzog, Erdoğan'ın 'İsrail sinsi bir planı uygulamaya soktu' açıklamasına yanıt verdi. Herzog, ülkesinin Türkiye'ye yönelik 'herhangi bir planı' olmadığını söyledi. Kudüs'teki 'Büyük Amerikan Yahudi Örgütleri Başkanları Toplantısı'nda konuşan Herzog, "Açıkça belirtmek istiyorum ki, İsrail'in hiçbir zaman Türkiye'ye karşı herhangi bir planı olmamıştır" dedi. İsrail Cumhurbaşkanı, "Türk halkına büyük saygı duyuyoruz ve onlar da

İsrail halkına büyük saygı duyuyorlar. Halklar arasında uzun süreli ilişkilerimiz var ve bu dostluğa ve birlikte yaşamaya karşı olan tüm seslere rağmen halklar galip gelecektir" açıklamasında bulundu.

KRİTER DERGİ

DIŞ İLİŞKİLER

RUSYA DIŞİŞLERİ BAKANI LAVROV; "NÜKLEER GÜCE KARŞI SAVAŞMANIN ANLAMSIZLIĞI"

Rusya Dışişleri Bakanı Sergey Lavrov, BM Genel Kurulu'nda yaptığı konuşmada, Rusya gibi bir nükleer güce karşı "zafere kadar savaşma" girişimini, anlamsız ve tehlikeli olarak nitelendirdi. ABD ve İngiltere'nin, Rusya'yı stratejik bir yenilgiye uğratmayı hedeflediğini belirten Lavrov, bunun günümüzdeki Anglo-Sakson stratejistleri tarafından açıkça ifade edildiğini vurguladı. Lavrov, Batı ile diyalogdan kaçmadıklarını ve eşit bir güvenlik mimarisi oluştur-

mayı önerdiklerini dile getirdi. Ayrıca, İsrail'in Lübnan'a yönelik saldırılarını insanlık dışı olarak değerlendirek, Washington'un bu saldırılara dair bilgi sahibi olduğunu ifade etti. Hizbullah lideri Hasan Nasrallah'ın ölümü hakkında da yorumda bulunan Lavrov, bunun bir siyasi cinayet olduğunu belirtti. Ukrayna krizine ilişkin barış girişimlerinin, çatışmanın temel nedenlerini göz ardı etmemesi gerektiğini vurgulayan Lavrov, adil bir barışın ancak bu nedenler ortadan kaldırıldığında mümkün olabileceğini sözlerine ekledi.

SPUTNIK

AVRUPA BİRLİĞİ ÜLKELERİNE İLTİCA BAŞVURULARI HAZİRAN AYINDA YÜZDE 17 AZALDI

Avrupa Birliği'ne sığınma talebinde bulunanların sayılarında ilk kez bu yaz yüzde 17 oranında düşüş yaşandı. 10.000'den fazla başvuru ile Suriyeliler, hala en büyük grubu oluşturuyor. Suriyelileri 6.340 başvuru ile Venezuela-lılar ve 5.930 kişi ile Afganlar takip ediyor. Almanya, Eylül ayında kara sınırlarını altı ay süreyle sıkılaştırma kararı aldı ve kolluk kuvvetlerine göçmenlerin kapıdan geri çevril-

mesi gibi bir dizi yetki tanındı. Ülkenin Fransa, Lüksemburg, Hollanda, Belçika ve Danimarka ile olan sınırlarında geçici kontrol noktaları oluşturuldu.

EURONEWS

TBMM'DE 'İSRAİL' KONULU KAPALI OTURUM: KONUŞULANLAR 10 YIL SÜREYLE SAKLI TUTULACAK

TBMM'de 8 Ekim Salı günü İsrail'in saldırıları ve Orta Doğu'daki gelişmelere yönelik bir kapalı oturum düzenlendi. TBMM Başkanı Numan Kurtulmuş, Meclis'in 'milli güvenlik sorunu' olarak gördüğü bu konu hakkında toplantı düzenlenmesi için önergeyi oylamaya sunmuştu. Alınan kararlar beraber Dışişleri Bakanı Hakan Fidan ile Savunma Bakanı Yaşar Güler, TBMM'deki milletvekillerine bilgilendir-

dirmedi bulundu. Konuşulanların 10 yıl süreyle devlet sırrı olarak saklı tutulmasının kararlaştırıldığı oturumda, Genel Kurul'un yakınındaki odalar ve basın koridorunun kapıları kilitlendi.

EURONEWS

İSRAİL, LÜBNAN HAVALİMANI FREKANSLARINI HACKLEYEREK İRAN UÇAĞINI VURMAKLA TEHDİT ETTİ

İsrail, Lübnan'daki Uluslararası Refik Hariri Havalimanı'nın kule frekanslarını hackleyerek İran'a ait bir sivil uçağı vurmakla tehdit etti. Lübnan Ulaştırma Bakanlığı'ndan üst düzey bir yetkili, İsrail ordusunun Hizbullah'a silah tedarik ettiği yönündeki iddiaları yalanladı. Bu yetkili, Lübnan ordusunun askeri uçakların havalimanını kullanmasına onay veren tek otorite olduğunu vurguladı. Tehditler üze-

rine, İran yolcu uçağının Lübnan hava sahasına girmeden geri dönmesi talimatı verildi. Bu olay, bölgedeki gerilimlerin artmasına neden oluyor. Ayrıca, havalimanının güvenliği ve uluslararası hava trafiği açısından ciddi endişelere yol açtı. İlişkilerin daha da gerginleşmesi bekleniyor.

SPUTNIK

İRAN'IN ABD MÜTTEFİKLERİNE GİZLİ UYARISI: “İSRAİL'E YARDIM ETMEYİN, YOKSA SIRA SİZDE”

Diplomatik kanallardan gelen tehditler, Arap devletlerini İran'a yönelik herhangi bir saldırıya karşı ABD'ye yardım etmeyeceklerini söylemeye yöneltti. Arap yetkililer, Tahran'ın, petrol zengini Arap Körfez ülkelerini ve Ortadoğu'daki diğer Amerikan müttefiklerini, bu ülkelerin toprakları veya hava sahaları İran'a saldırı için kullanılırsa hedef almakla tehdit ettiğini söyledi. İsrail, İran'ın bu ayın

başlarında İsrail'e yaklaşık 180 balistik füze fırlatmasının ardından Tahran'ı sert bir misillemeyle tehdit etti ve bazı İsrailli yetkililer ve yorumcular, Tahran'ın nükleer tesislerine veya petrol altyapısına zarar verici saldırılar yapılmasını talep etti. Yetkililer, İran'ın bu durumda İsrail'in sivil altyapısına yıkıcı saldırılarla karşılık vereceği ve saldırıyı kolaylaştıran herhangi bir Arap devletine misillemede bulunacağı konusunda uyardığını söyledi.

WALL STREET JOURNAL

İNSANİ YARDIM KURULUŞLARINDAN İNGİLTERE'YE, İSRAİL'E SİLAH TRANSFERİNİ DURDURMA ÇAĞRISI

Uluslararası Af Örgütü, Oxfam ve War on Want gibi insani yardım kuruluşları, İngiltere hükümetine İsrail'e tüm silah transferlerini durdurma çağrısında bulundu. Açıklamada, İsrail'in Lübnan'a yönelik saldırılarının artması sebebiyle silah lisanslarının derhal askıya alınması gerektiği vurgulandı. İngiltere, Eylül ayında silahlarının insani hukuku ihlal edebileceğine dair “açık bir risk” bulunduktan sonra

İsrail'e ihracat lisanslarında kısmi bir yasak uyguladı. Ancak, bazı kampanya grupları, F-35 savaş uçağı programındaki bileşenlerin muaf tutulmasını eleştirerek, bu durumun hükümetin sorumluluğunu azaltacağını savundu. İşçi Partisi hükümeti, bu bileşenlerin küresel bir program kapsamında olduğuna ve doğrudan İsrail'e gönderilmediğine dair savunmalar yaptı.

THE GUARDIAN

İNGİLTERE BİR SONRAKİ ADIMDA CEBELİTARİK'TAN MI VAZGEÇECEK?

Britanya hükümeti, Chagos Adaları üzerindeki kontrolü Mauritius'a devrettiğini duyurduktan sonra, Cebelitarık'ın geleceği hakkında tartışmalar yeniden alevlendi. Cebelitarık'ın başbakanı Fabian Picardo, bu durumun Birleşik Krallık'ın Cebelitarık üzerindeki egemenliği için emsal teşkil etmediğini belirtti. Ancak Cebelitarık sakinleri, Brexit'in yarattığı sorunlarla daha acil bir şekilde ilgilenmek zorunda. Cebelitarık, Brexit sonrası durumu nede-

niyle yeni sınır kontrolleriyle karşı karşıya kalacak. Bu, günlük olarak İspanya'da çalışan 15.000 ziyaretçinin geçişini etkileyebilir. Brexit anlaşması, Cebelitarık'ın durumunu belirsiz bıraktı ve henüz bir çözüm bulunamadı.

THE GUARDIAN

ALMANYA'DA FİLİSTİN DESTEKÇİLERİNE VATANDAŞLIK VERİLMEMEYCEK

Almanya, Filistin'e destek amacıyla sosyal medyada "Ne hirden denize" sloganını paylaşan, beğenen veya yorum yapanların Alman vatandaşlığı alamayacağını açıkladı. Kuzey Almanya Radyo ve Televizyon (NDR) tarafından aktarılan habere göre, İçişleri Bakanlığı, bu sloganı gerekçe göstererek yeni bir yönetmelik hazırladı. Slogan, 1960'lı yıllarda Filistin Kurtuluş Örgütü tarafından kullanılarak Filistin topraklarının tamamen özgürleştirilmesini ifade ediyordu.

Almanya'da 27 Haziran'da yürürlüğe giren çifte vatandaşlık yasasıyla birlikte bu tür uygulamalar dikkat çekiyor. Bu durum, sosyal medyada siyasi ifadelerin vatandaşlık üzerindeki etkilerini sorgulattı.

SPUTNIK

ÇİN, AFRIKA İLE İŞBİRLİĞİNİ "KÜRESEL GÜNEY" VİZYONUNUN MERKEZİ OLARAK GÖRÜYOR

Çin, Afrika ülkeleriyle olan işbirliğini, "Küresel Güney" vizyonunun temel unsuru olarak değerlendiriyor. Pekin'de 4-6 Eylül tarihlerinde düzenlenen Çin-Afrika İşbirliği Forumu'nun (FOCAC) 9. zirvesinde, siyasi ve ekonomik işbirliklerinin geleceği ele alındı. Zirveye 50'den fazla Afrika ülkesinin lideri katıldı ve önemli kararlar alındı. Çin, son 20 yılda Afrika'ya yaptığı yatırımlarla bölgedeki etkisini artırmayı başardı.

Devlet Başkanı Şi Jinping, "Küresel Güney" ülkelerinin uluslararası eşitlik ve adalet için birlikte hareket etmesi gerektiğini vurguladı. Çin'in ticaret hacmi ise 2000 yılında 100 milyar yuan iken, 2023'te 1,98 trilyon yuana ulaştı. Bunun yanı sıra, elektrikli araç ihracatı yüzde 291 artış gösterdi. Ancak, bazı Afrika ülkelerinde yaşanan borç sorunları ve "borç tuzağı" eleştirileri de gündemde. Çinli yetkililer, verdikleri kredilerin uluslararası piyasalara göre daha düşük oranlı olduğunu savunuyor. Zirve, Afrika'nın modernleşmesini destekleyecek projelerin tanıtımını da içeriyor.

AA

ÇİN'DEN TAHRAN'A DESTEK MESAJI: 'İRAN'IN GÜVENİLİR ORTAĞI OLMAYI SÜRDÜRECEĞİZ'

Çin Dışişleri Bakanı Wang Yi, Ortadoğu'daki gerilimlerin arttığı bir dönemde, İran'ın egemenliği ve güvenliği konusunda destek vereceklerini açıkladı. New York'ta bulunan Wang, İran Cumhurbaşkanı Mesud Pezeşkiyan ile bir araya gelerek, Çin'in İran'ın iç işlerine müdahale edilmesine ve yaptırımlara karşı duracağını vurguladı. Wang, "Uluslararası ve bölgesel durum nasıl değişirse değişsin, Çin, İran'ın güvenilir ortağı olmayı sürdürecektir" ifadelerini kullandı.

Ayrıca, Çin ve İran'ın bağımsız kalkınma yollarını izlemeye ve çok kutupluluğu desteklemeye kararlı olduklarını belirtti. Pezeşkiyan ise, Çin'in Ortadoğu sorunlarının çözümünde daha fazla rol oynamasını desteklediğini ifade etti. Her iki lider, bölgedeki güvenlik sorunlarının dayanışma içinde çözülmesi gerektiğini vurguladı.

SPUTNIK

RUSYA'DAN TÜRKİYE'YE S-400 UYARISI: SATAMAZSINIZ!

Rusya Dışişleri Bakanı Sergei Lavrov, Türkiye'nin S-400 hava savunma sistemlerini başka ülkelere satabilmesi için Rusya'nın onayının şart olduğunu açıkladı. Lavrov, satışın "Rusya'nın rızası olmadan mümkün olmayacağını" vurguladı. Türkiye'nin S-400 sistemlerini Amerikan F-35 uçakları karşılığında satma ihtimali, bu uyarıyı daha da önemli kılıyor. Bu durum, "son kullanıcı sertifikası" gerekliliğinden kaynaklanıyor. Türkiye'nin savunma sistemleri

üzerindeki egemenlik haklarının sınırları belirginleşti. Lavrov'un açıklamaları, Türkiye-ABD arasındaki gerginliği ve Türkiye-Rusya savunma iş birliğinin hassas dengesini bir kez daha gözler önüne serdi.

Not: Sonuç olarak, "2007 yılında 300.000.000 \$" maliyetle alınan S-400'lerin, "2024 yılı Eylül ayı itibarıyla yaklaşık değeri 24.525.000.000 TL" olarak hesaplanmıştır.

EKONOMİM

YERİN 100 METRE ALTINDA GİZLİ NÜKLEER ÜS: 'BOMBALAR ULAŞAMAZ'

İran, İsrail'in nükleer tesislerini hedef almasının ardından güvenlik önlemlerini artırdı. Natanz Uranyum Zenginleştirme Tesisi, yerin 80-100 metre altında ve birçok uzmana göre, en güçlü füzelerin bile ulaşamayacağı bir konumda. Uzmanlar, İsrail'in bu tesislere zarar vermekte zorluk yaşayacağını belirtiyor; ancak önemli hasarlar verebileceğini de ifade ediyor. Bunun için ABD'nin 13 tonluk GBU-57/B bombasına ve B-2 bombardıman uçağına ihtiyaç

var. ABD'nin böyle bir operasyona onay vermesi ise şu an için olası görünmüyor. İran'ın nükleer programının tamamen yok edilmesi ise oldukça zor.

SÖZCÜ

ÇEVRE

THE TIMES ANALİZ ETTİ: İRAN'IN KARANLIK FİLOSUYLA PETROL KAÇIRMA YÖNTEMLERİ

The Times, İran'ın yaşlanan tanker filosunun Çin'e petrol kaçırmak için nasıl çalıştığını inceledi. Basra Körfezi'nde, yasadışı petrol transferi yapan iki tanker, Fortune Galaxy ve Serano II, çevre kirliliğine yol açarak binlerce varil petrolü denize sızdırdı. Yaptırımlar nedeniyle İran, petrolünün büyük kısmını Çin'e satarken, bu süreçte deniz hukuku ihlalleri ve gizli transfer yöntemleri kullanıyor. İran'ın karanlık filosu, 400 tankerle yasadışı faaliyetlerini sürdür-

üyor. Bu tankerler, transponder kullanmadan ve gemiden gemiye transfer yaparak tespit edilmekten kaçınıyor. Uzmanlar, bu durumun deniz ve insan sağlığı için büyük bir tehdit oluşturduğunu vurguluyor. Petrol sızıntıları sık görülürken, bu durum deniz ekosistemine ve turizme ciddi zararlar verebilir.

GAZETE OKSİJEN

2024 NOBEL EKONOMİ ÖDÜLÜ DARON ACEMOĞLU'NUN

İsveç Kraliyet Bilimleri Akademisi, 2024 Nobel Ekonomi Ödülü'nü, ulusların refah toplumlarına dönüşmesi üzerine çalışmaları için Daron Acemoğlu, Simon Johnson ve James A. Robinson'a verdi. Üç ekonomist ulusların zenginleşmesi konusunda, coğrafi ve ekonomik açıdan farklı özelliklere sahip ülkeleri kıyaslayarak, kurumların yapısının bu süreçte belirleyici faktör olduğuna ilişkin çıkarımlarda bulunmuşlardı Akademisinin ekonomi ödülü komitesinin başkanı Jakob Svensson, "Ülkeler arasındaki gelir uçurumunu kapatmak günümüzün en büyük zorluklarından biri. Daron Acemoğlu, Simon Johnson ve James A. Robinson'un çığır açıcı araştırmaları sayesinde ülkelerin neden başarılı olup olmadıklarını daha iyi anlıyoruz" dedi. Acemoğlu ödülü almasının ardından yaptığı açıklamada, "İyi bir kariyer hayali kurarsınız; ama bu, onun çok daha üzerinde, zirvesinde bir şey. Harika bir sürpriz ve onur" dedi.

BBC

FRANSA HÜKÜMETİ, ZENGİNLER VE ŞİRKETLER İÇİN YENİ VERGİ ARTIŞINI DEĞERLENDİRİYOR

Fransa'nın yeni hükümeti, ekonomik durumu düzeltmek amacıyla zengin bireyler ve büyük şirketler için vergi artışını gündeme aldı. Başbakan Michel Barnier, düşük ve orta sınıftaki bireylerin vergilerinin artırılmayacağını vurgulayarak, "Fransız halkı vergi adaleti istiyor" dedi. Barnier, hükümetin bütçe açığını kapatmak için bu yeni vergi artışlarını değerlendirdiğini ifade etti.

Ekonomi ve Maliye Bakanları, gelecek ay parlamentoya 2025 bütçesini sunacak. Fransa'nın yüksek bütçe açığı, AB'nin disiplin soruşturmasına yol açarken, kredi derecelendirme kuruluşu S&P de ülkenin kredi notunu düşürdü. Barnier, Fransa'nın uluslararası piyasalardaki güvenilirliğini koruma gerekliliğine dikkat çekti.

SPUTNIK

ABD'Lİ LİMAN İŞÇİLERİNİN GREVİNDEN EN ÇOK AVRUPALI OTOMOBİL ÜRETİCİLERİ ETKİLENECEK

Sektör yetkilileri ve analistler, ABD'nin Doğu Yakası ve Körfez Yakası limanlarında çalışan liman işçilerinin başlattığı grevden en çok Avrupalı otomobil üreticilerinin etkileneceğini; çünkü bu limanlara büyük ölçüde onların bağımlı olduklarını, daha uzun süreli bir grevin ise tüm sektör için "yıkıcı" nitelikte olabileceği öngörüsünde bulunuyorlar. Yaklaşık 50 yıl aradan sonra liman işçilerinin ilk

kez büyük çaplı bir iş bırakma eylemine başlamalarıyla ülkedeki okyanus taşımacılığının yaklaşık yarısının akışı sekteye uğramış durumda.

REUTERS

"ORTA DOĞU'DA GERGİNLİK TIRMANIYOR"

ORTADOĞU'DA ARTAN GERGİNLİKLER, YATIRIMCILARI TEDİRGİN EDİYOR

Orta Doğu'da artan gerginlikler, yatırımcı güvenini zedeledi ve durum kötüleşirse, yüksek değere sahip ABD borsası da dahil olmak üzere riskli varlıkların nasıl tepki vereceği konusunda endişelere yol açtı. Hisse senetlerinin düşüşü ile yatırımcılar İran'ın İsrail'e bir dizi balistik füze atmasının ardından Hazine Bonoları ve dolar gibi güvenli liman varlıklarına akın etti. İran, saldırının İsrail'in Lübnan'daki Tahran'ın Hizbullah müttefiklerine karşı yürüttü-

ğu harekâta bir misilleme olduğunu söyledi. İsrail ise, saldırının ciddi olduğunu ve ciddi sonuçları olacağını vurguladı.

REUTERS

KİTLE TURİZMİ KONUT SIKINTISINI KÖRÜKLÜYOR

Birçok turistik kentte yerel halk, uygun fiyatlı konut bulmakta zorlanıyor. Bunun baş sorumlusu olarak evlerini turistlere kiralayan ev sahipleri görülüyor. Kitlesele turizmin sonuçlarından biri de yerel halkın, uygun fiyatlı konut bulmasının giderek zorlaşması. Barcelona Belediye Başkanı Jaume Collboni, konut sıkıntısıyla mücadele stratejisi kapsamında, son derece radikal bir karar aldıklarını belirterek, "Turizm amaçlı konut kiralama ruhsatları, süre-

leri dolduğunda artık yenilenmeyecek" açıklamasında bulundu.

DW

YENİ ANALİZ, ULUSAL BORCUN HARRIS DÖNEMİNDE ARTABİLECEĞİNİ; ANCAK TRUMP DÖNEMİNDE İSE HIZLA YÜKSELECEĞİNİ ÖNE SÜRÜYOR

Tarafsız Sorumlu Federal Bütçe Komitesi tarafından yayınlanan analiz, Harris başkanlığının 10 yıl içinde ulusal borcu 3,5 trilyon dolar artılabileceğini öne sürüyor. Analizde şirketler ve zenginlerden alınacak yüksek vergilerle Harris'in orta sınıfa ve konut yatırımlarına yönelik önerilerinin karşılanacağı iddiasında bulunulurken, Harris'in

kampanya politika kılavuzunda, "Yatırımlar yapma taahhüdünde bulunuyoruz, bu yatırımlar ekonomimizi destekleyecek ve bunları karşılayarak açığı azaltacağız" ifadesi dikkat çekiyor. Aynı analiz, eski Başkan Trump'ın fikirlerinin borca 7.5 trilyon dolar ekleyebileceğini ve bu rakamın 15.2 trilyon dolara kadar çıkabileceğini belirtiyor. Trump, büyümenin kendi gözetimi altında o kadar güçlü olacağını öne sürüyor ki; kimse açığı umursamak zorunda kalmayacak. Mali denetim grubu tarafından yayımlanan 34 sayfalık rapor, Kasım'daki seçimi kazanacak kişinin yüzleşeceği hükümet borçlanması sorununu vurguluyor. Şu anda kamuya ait toplam federal borç 28 trilyon doları aşmış durumda ve Sosyal Güvenlik, Medicare ve diğer programların artan maliyetleri karşısında gelirlerin yetersiz kalması bekleniyor.

APPNEWS

HİNDİSTAN, HIZLA BÜYÜYEN EKONOMİSİ İLE KOMŞULARINA MALİ DESTEK SAĞLIYOR

Hindistan Başbakanı Narendra Modi, ülkenin hızla büyüyen ekonomisinden faydalanarak, Çin ile nüfus rekabetinde komşularına mali yardımda bulunuyor. Hindistan, Sri Lanka'ya, 2022'de yaşadığı ekonomik kriz sırasında 4 milyar dolardan fazla yardım sağladı. Bhutan'a yardımını iki katına çıkararak beş yıl içinde 1 milyar dolara yükselten Hindistan, Bangladeş'te ise otokratik lideri desteklemek amacıyla altyapı projelerine milyarlarca dolar harcadı.

Maldivler'in yeni başkanı Mohamed Muizzu, Hindistan'a yaptığı resmi ziyarette 750 milyon dolarlık yardım talep ederek Hindistan'ın Maldivler'in sosyoekonomik gelişiminde önemli bir ortak olduğunu vurguladı.

NY TIMES

BİRLEŞİK KRALLIK İLE BAĞLANTILI FİRMALARIN RUSYA YAPTIRIMLARINI İHLAL ETTİĞİ ŞÜPHESİ

İngiliz Hükümeti, Birleşik Krallık ile bağlantılı 37 işletmeyi Rusya petrol yaptırımlarını ihlal etme olasılığı nedeniyle araştırıyor; ancak şu ana kadar herhangi bir ceza verilmiş değil. Birleşik Krallık ve diğer Batılı ülkeler tarafından, 2022'de Ukrayna'nın işgali sonrasında Rusya'ya yönelik birtakım finansal yaptırımlar getirildi. Muhafazakar Parti'nin gölge dışişleri bakanı Dame Harriett Baldwin, yap-

tırımların 'Rusya'nın savaş makinesinin finansman kaynaklarını kapatmak' ve 'bu yasadışı işgali daha kısa sürede sona erdirmek' amacıyla tasarlandığını söyledi. Ancak eleştirmenler, son rakamların Rus ekonomisinin büyüdüğünü göstermesi sonrası yaptırımların etkisiz kaldığını iddia ettiler.

BBC

TEKNOLOJİ

STARLINK PROJESİ: DÜNYA UZAYDAN NASIL YÖNETİLİR?

Starlink, Elon Musk'ın SpaceX tarafından geliştirilen ve dünya genelinde internet erişimini artırmayı hedefleyen bir uydu ağıdır. Proje, özellikle kırsal bölgelerde hızlı internet sağlamayı amaçlarken, stratejik rekabeti de derinleştiriyor. Binlerce düşük yörünge uydusu kullanarak, daha az gecikme ile bağlantı sunuyor. Ancak bu durum, yörünge kirliliği ve çarpışma riski gibi sorunları da beraberinde getiriyor. Starlink, askeri iletişim ve acil durum hizmetleri

gibi alanlarda da potansiyel taşıyor. Ayrıca, güvenlik tehditleri ve siber saldırılar, güçlü bir kriz yönetimi gerektiriyor. Ukrayna'da kritik bir iletişim aracı olarak kullanılması, projenin önemini artırıyor. Sonuç olarak, Starlink, teknolojik özgürlük ve otoriter yönetim arasındaki dengeyi sorguluyor. Gelecekte, devletler ile şirketler arasındaki güç dinamikleri üzerinde etkili olabilir.

DÜNYA SİYASETİ

ÖLÜMCÜL MARBURG VİRÜSÜ, RUANDA'DA EN ÇOK DOKTORLARI VE HEMŞİRELERİ ETKİLEDİ

Ruanda Sağlık Bakanlığı, ölümcül Marburg virüsünden enfekte olanların yüzde 80'inin sağlık çalışanları olduğunu bildirdi. Ruanda'nın hassas sağlık sistemi, ölümcül Marburg virüsü nedeniyle zor durumda kalabilir; çünkü şu anda enfekte olanların çoğunu tıbbi profesyoneller oluşturuyor ve bazıları hayatını kaybetmiş durumda. Geçen ay ülkede meydana gelen ilk patlaklardan bu yana, en az 30 sağlık çalışanı enfekte oldu ve en az dört kişi ha-

yatını kaybetti. Enfekte olanlar arasında ülkenin nadir bulunan anestezi uzmanlarından ikisi de bulunuyor. Çok sayıda sağlık personeli, başkent Kigali'deki hastane yataklarında izole edilmiş durumda. Yaklaşık 1.500 doktor ve 40'tan az anestezi uzmanına sahip 13 milyon nüfuslu Ruanda'nın sağlık sistemi, virüs karşısında önemli bir baskı ile karşılaşabilir.

DÜNYA SİYASETİ

DOĞAL AFET

ABD'Yİ VURAN MİLTON KASIRGASI'NDA EN AZ SEKİZ KİŞİ ÖLDÜ, MİLYONLARCA KİŞİ ELEKTRİKSİZ KALDI

Kurtarma ekipleri, Milton kasırgasının Florida'da çok sayıda yerleşim yerini yerle bir etmesinin ardından enkaz kaldırma çalışmalarına başladı. Amerika Birleşik Devletleri'nin Florida eyaletinde yaşayanlar, çarşamba akşamı sahil kesimine ulaşmasının ardından en az sekiz kişinin ölümüne neden olan Milton Kasırgası'nın geride bıraktığı ağır hasar ile karşı karşıya geldi. Çok sayıda ölümcül hor-

tumu da beraberinde getiren kasırga, 3 milyondan fazla kişinin elektriğinin kesilmesine ve binlerce evin zarar görmesine neden oldu.

EURONEWS

ORTADOĞU

'ÜLKE KAYBEDİLDİ: İSRAİL'İN LÜBNAN'I İŞGALİYLE LÜBNAN'DA KORKU VE BELİRSİZLİK HAKİM

Son birkaç gündür Lübnan'da, İsrail'in ülkenin güneyine karadan bir müdahalede bulunmasının kaçınılmaz olduğu hissi hâkimdi. Zira İsrail, Hizbullah'a yönelik operasyonunun, örgütün otuz yıldır yüzü olan Hasan Nasrallah'ın öldürülmesiyle bitmeyeceğini ima ediyordu. İsrail ordusunun "sınırlı, yerel ve hedefli" olarak tanımladığı operasyonla bunun doğrulanmasının ardından, gerçekleşen

operasyonun daha geniş kapsamlı bir şeyin başlangıcı olabileceğinden korkuluyor.

BBC

BM: İSRAİL SALDIRILARINDAN KAÇAN YAKLAŞIK 100.000 LÜBNANLI MÜLTECİ, SURİYE'YE GEÇTİ

İsrail'in Güney Lübnan ve Beyrut'a yönelik sınır ötesi saldırılarını yoğunlaştırmasından bu yana 1.000'den fazla Lübnanlı hayatını kaybederken 6.000 kişi yaralandı. Birleşmiş Milletlere göre; İsrail'in Lübnan'daki saldırıları devam ederken son iki haftada yaklaşık 100.000 kişi sınırı geçerek Suriye'ye geçti. BM Mülteciler Yüksek Komiserliği (UNHCR) ve ortak kuruluşlarının sınır geçiş noktalarında

gıda, su, battaniye ve tıbbi destek sunduğu belirtildi. UNHCR, Lübnan ve Suriye'deki insani krizin hafifletilmesi amacıyla bağış desteği için "Acil Çağrı" başlattı.

EURONEWS

KÜNYE

Didem Duygu BEYARSLAN
Ramazan Ferhat ÖLKÜ
Dilek DİLMEN
Yücel YALÇIN
Erdem GÖZEL
Emrehan DUVARBAŞI
Ezgi ERCAN
Simge ÖZSELÇUK

Meclis İş
Geliştirme Ofisi

Merkez, Darülaceze Cd.
No:12, 34381 Şişli/İstanbul

